

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/5/2015
Identifikačné číslo spisu:	8211200668
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8211200668.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu T., bývajúceho v W., zastúpeného JUDr. Marekom Hroudom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Krmanova 16, proti žalovanému P., bývajúcemu v W., zastúpenému JUDr. Stanislavom Súletym, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Bardejove, Námestie SNP 1, o neúčinnosť darovacej zmluvy, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3 C 24/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2013 sp. zn. 18 Co 133/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bardejov rozsudkom z 8. augusta 2012 č.k. 3 C 24/2011-42 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal vyslovenia neúčinnosti darovacej zmluvy, ktorou pôvodne žalovaná T. žalovanému darovala 7. júla 2006 polovicu bytu č. XX nachádzajúceho sa na XX. poschodí bytového domu na ul. O. v W., súp. č. XXX zapísané na LV č. XXXX, k.ú. W., ako aj spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach uvedeného bytového domu o veľkosti 5689/443328 a spoluvlastnícky podiel k pozemku, parc. č. XXXX - zastavaná plocha o výmere 507 m² o veľkosti 5689/4433/28. Žalobcovi uložil povinnosť žalovanému zaplatiť náhradu trov konania 556,71 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Takto rozhodol, keď vychádzal z § 42 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a z vykonaného dokazovania, na základe ktorého mal preukázané, že zo strany pôvodne žalovanej 1/ T., voči ktorej bolo konanie v dôsledku späťvzatia žaloby zastavené, došlo k uznaniu dlhu 19. januára 2006 voči obchodnej spoločnosti Republika plus s.r.o., Bardejov vo výške 350 000 Sk, resp. 215 000 Sk, ktorá pohľadávka bola postúpená na žalobcu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 29. októbra 2007. Žalobu voči žalovanému nepovažoval za dôvodnú, pretože žalovaný úmysel dlžnícky ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohol rozpoznať. O exekučných konaniach dlžnícky sa dozvedel až po návrate z pobytu v USA, v čase spísania darovacej zmluvy nemal vedomosť o dlhoch daryne. V danom prípade chýba jeden z predpokladov odporovateľnosti a tým aj úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa,

ktorý sa predpokladá. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. júna 2013 sp. zn. 18 Co 133/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Takto rozhodol, keď zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvého stupňa po skutkovej aj právnej stránke. Súd prvého stupňa vyhodnotil výpoveď žalovaného ako aj jeho otca svedka Q. v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcich z § 132 O.s.p., na základe vlastnej úvahy, vrátane princípov formálnej logiky, a preto správne dospel k záveru, že žalovaný nemal vedomosť o dlhoch svojej matky T. vo vzťahu k právnenému predchodcovi žalobcu. Predmetná pohľadávka vznikla na základe notárskej zápisnice o uznaní dlhu T. vo vzťahu k pôvodnému veriteľovi Republika plus, s.r.o., Bardejov. Z tvrdenia žalobcu, že žalovaný mal vedomosť o dlhoch svojej matky, ktorá ich nesplácala, odvolací súd poznamenal, že žalovaný síce pracoval v bare, ktorý prevádzkovala T., mal však vedomosť len o splácaní nájomného za užívanie nebytových priestorov. Pohľadávka pôvodného veriteľa však vznikla aj z dôvodu, že platba za užívanie nebytových priestorov bola dohodnutá písomne v zmluve o nájme nebytových priestorov, ale následne bola dlžníčka povinná platiť aj finančné prostriedky v hotovosti. Uvedené vylučuje vedomosť žalovaného o vznikajúcom dlhu dlžníčky vo vzťahu k pôvodnému veriteľovi, o ktorej skutočnosti nemohol mať žalovaný vedomosť, pokiaľ nebol prítomný pri uzatváraní takejto ústnej dohody. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa správne uzavrel, že žalovaný ako osoba blízka dlžníčke T. ani pri náležitej opatrnosti nemohol mať vedomosť o úmysle dlžníčky ukrátiť pohľadávku veriteľa. Podľa názoru odvolacieho súdu si žalovaný dôkaznú povinnosť na preukázanie tejto skutočnosti splnil a súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním správne vec posúdil, vrátane správneho právneho posúdenia v zmysle § 42a Občianskeho zákonníka. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnené ani žalobcom namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, keďže spĺňa náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnené ani žalobcom namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, keďže spĺňa náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v súlade s § 219 ods. 2 O.s.p., vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Mal za to, že sa mu ako účastníkovi konania postupom súdov nižších stupňov odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Rozhodnutia oboch súdov považoval z hľadiska obsahu ich odôvodnenia ako aj použitia platnej právnej úpravy za absolútne nepreskúmateľné. Žalobca bol toho názoru, že sú dané všetky tri dôvody obsiahnuté v § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p., na odôvodnenie dovolania. Podľa jeho názoru z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je zrejmé, z akého dôkazu mal prvostupňový súd za jednoznačne preukázané, že žalovaný o záväzkoch svojej mamy voči žalobcovi nevedel. Žalobca považoval odôvodnenia napadnutých rozhodnutí súdov v celom rozsahu za nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené a až arbitrárne. Prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne vec nesprávne právne posúdil. Rovnako postupoval aj odvolací súd. Súdny podľa názoru žalobcu vôbec nepostupovali v súlade s platnou právnou úpravou, ktorá im ukladá, že síce súd je povinný hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy, avšak každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom je vždy povinný prihliadať na všetko, čo počas konania vyšlo najavo. Nedostatočným odôvodnením napadnutých rozhodnutí bolo jednoznačne porušené jeho právo na spravodlivý proces. V súvislosti s uvedeným poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas žalobca (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že podané dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné a preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok dovolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Citované ustanovenie je v znení účinnom do 31. decembra 2014.

Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalobca v dovolaní výslovne namietal, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. So zreteľom na tieto tvrdenia sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tohto tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či dopĺňať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj

§ 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods.1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). To znamená, že nie každé porušenie procesných predpisov súdom a tým aj porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu vady konania, ktorú má na zreteli ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku dovolateľa, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu boli nedostatočne odôvodnené, súdy sa nevysporiadali s jeho podstatnou argumentáciou a založili tak svoje rozhodnutia na nesprávne zistenom skutkovom stave a nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, ktorého právna veta uvádza, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Prihliadajúc na uvedenú výnimočnosť dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a preto ho možno považovať za preskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čoho sa žalobca domáha a z akých dôvodov, aké je stanovisko žalovaného k žalobe, aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), aké právne normy na vec aplikoval, ako tieto normy vyložil, ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, aké právne závery vyplývajú vo vzťahu k podanej žalobe, súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa napĺňajú najmä kritéria určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. Odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. V konkrétnostiach dovolací súd poukazuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozhodnutím obsahuje vysvetlenie dôvodov, pre ktoré bola žaloba zamietnutá. Rozhodnutia súdov vysvetľujú predpoklady, ktoré mali byť naplnené pre vyslovenie neúčinnosti odporovateľného právneho úkonu v zmysle § 42 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dovolací súd poznamenáva, že sa správnosťou uvedených právnych záverov súdov nezaoberal. Podľa názoru dovolacieho súdu takéto odôvodnenie súdov v súhrne možno považovať za zrozumiteľné, preskúmateľné, odôvodnené a presvedčivé. Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný názor ako súdy, bez ďalšieho nezakladá porušenie práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Pokiaľ ide o ďalšie námietky dovolateľa, ktorý vo svojom dovolaní tieto podradil pod § 237 písm. f/ O.s.p., tieto neboli založené na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup súdu v občianskom súdnom konaní, alebo že mu znemožnili urobiť niektorý procesný úkon a pod., išlo predovšetkým o vyjadrenie nespokojnosti žalobcu s výsledkom sporu. Z určujúceho - obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) preto nejde o námietku odňatia možnosti konať pred súdom, ale o námietku inú, ktorú dovolateľ uvádza vo väzbe na otázku nesprávneho hodnotenia dokazovania súdmi a nesprávneho právneho posúdenia. Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. totiž odňatie možnosti konať pred súdom dáva výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (porušením procesných práv priznaných účastníkom občianskym súdnym poriadkom) a nie s jeho skutkovým a právnom hodnotením veci.

Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že dovolanie nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm.

a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných vád (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu hodnotenia nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“). Okrem toho platí zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, a preto nemôže byť predmetom posúdenia v rámci mimoriadneho opravného konania (porovnaj R 42/1993). Z vyššie uvedených dôvodov za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi a právnym hodnotením veci. Námietky dovolateľa v tomto smere preto z hľadiska prípustnosti a zároveň dôvodnosti podaného dovolania neboli právne významné a dovolací súd sa nimi nemohol zaoberať.

Keďže v danom prípade prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd žalovanému trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.